

PročNe

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

ART+
ARCH

Pestrobarevný svět MILANA HOUSERA a další odvážné projekty, které hýbou světem umění i architektury

Zkušenosti, které Martin Kareš získal v ateliéru ikony architektury poválečné doby Ivana Rullera, uplatňuje dodnes. Jeho studio Kareš Arch čerpá z dědictví funkcionalismu a přizpůsobuje jej současným požadavkům.

Text: Mikoláš Rec – Foto: Lukáš Huasenblas

Už na první pohled je architekt Martin Kareš v jednom kole. „Dneska mám na vás jenom půlhodinku. Pak bohužel musím na další jednání.“ říká při našem prvním setkání v jedné z pražských kaváren. „Co byste ale řekl na to, kdybychom se potkali ještě příští týden u nás v Brně? Vyhovuje vám úterý?“ Domluveno. V plánu však není přímo návštěva ateliéru Kareš Arch, nýbrž jedné z jeho z nejsignifikantnějších realizací. Ač se jedná o luxusní novostavbu, vila v brněnském Králově Poli vypadá z ulice poměrně nenápadně. To nejdůležitější se totiž odehrává uvnitř. Typické jsou pro ni čisté a jednoduché linie, použití kvalitních materiálů, včetně onyxu, travertínu nebo ebenového dřeva, které jako pojítka propouští celý interiér. Díky velkým oknům do zahrady a poloze na kopci pak dům skýtá jeden z nejkrásnějších pohledů na moravskou metropoli.

Architekti dokázali vytěžit potenciál pozemku na maximum. „Pozemek je vždy alfou a omegou. Jaký má terén, profil, jak je orientovaný vůči světovým stranám, jaké má výhledy do okolí, jak je navázaný na lokalitu. To vše je pro samotný architektonický návrh domu, jeho umístění na pozemku a dispoziční řešení podstatné.“ podotýká Kareš, který na prohlídce přizval i dva své nejbližší kolegy, Tomáše Kupského a Janu Hrdličkovou. Právě respekt k okolí je podle něj jedním z nadčasových principů, ze kterých ve svých návrzích vycházejí. Aby ne. Je totiž žákem jednoho z dědiců brněnského funkcionalismu, profesora Ivana Rullera, který studoval u známých architektů Bedřicha Rožhala a Bohuslava Fuchse – mimo jiné autora ikonického hotelu Avion. S ním Martina Kareše pojilo nejen pouto mezi studentem a pedagogem, ale později i pouto profesionální.

Poté co Kareš na VUT vyhrál Cenu Bohuslava Fuchse, se mu otevřely dveře do jeho ateliéru. „Jelikož už měl svůj věk, nikdy nepracoval s počítačem. Díky tomu jsem mohl tvořit jeho projektovou dokumentaci a osahat si jeho nápady od samotné studie. Člověk viděl, jak pracuje, skládá prostor a jak nad ním uvažuje.“ vzpomíná s tím, že se Rullerovým uvažováním o prostoru dodnes inspičuje. „Byla to neskutečná škola,“ dodává Kareš. Jeho

ateliér dodnes staví na principech, které byly vlastní i Ivanu Rullerovi a které vycházejí právě z tradice funkcionalismu.

To ale neznamená, že jsou jeho návrhy takřkajíč retro. „Nesnažíme se kopírovat ani neděláme napodobeninu něčeho,“ říká vzápětí s tím, že to, co přijal za své, je důraz na prostor, racionalitu, logičnost a přehlednost. „Naše domy stavíme na myšlenkách, které jsou neprekonatelné a budou tady s námi i za padesát let. Lidé a jejich základní potřeby budou stále stejné, co se ale bude vyvíjet, jsou technologie kolem nich,“ vysvětluje. „My ty technologie aplikujeme v architektuře, ale prostor se nemění. Funkcionalismus začal jako sociální bydlení. Pak to samozřejmě převzaly další sociální vrstvy a překlopilo se to do další dimenze stavění. A proto jsou vily pro nás transparentní a otevřené do zahrady. Tam si lidé mají užít klid, rodinu a tak dále.“

Architekturu Kareš vnímá jako rovnici. „Pro mě je to trojčlenka, má to jasné zadání, nějaké souvislosti a jdete odněkud někam. Ale architektura je krásná v tom, že to není matematický příklad, který má jenom jedno rozuzlení,“ říká. Podle něj je pomyslnou proměnnou v rovnici právě osobní preference klienta, z kterého se v průběhu pracovního procesu stává spíše partner a někdy i přítel. „Všechno je to o nějakém tom souznění duší. Tak by to mělo být nastavené, protože pak jdete společnou cestou k jasnému cíli. Vždycky mě zajímá, jak klient žije, co čte, co poslouchá a jaké má návyky,“ vypočítává. Se svými klienty tak tráví spoustu času, který věnuje diskusi. Teprve pak jim představí své prvotní dojmy, koncepty a myšlenky. „A v nich se opět hledáme a poznáváme,“ podotýká. Až potom začínají kreslit.

Jinak tomu nebylo ani v případě vily v Králově Poli, na kterou je Kareš velmi hrdý. Nezdírká je pryč označována jako novodobý Tugendhat. Autor projektu však tohle označení považuje za přehnané. „Ty domy jsou diametrálně odlišné a vila Tugendhat je jen jedna, i když si víc potěšující srovnání dokážu jen stěží představit.“ Také s majitelem této nemovitosti a někdejším klientem ho dnes pojí přátelství.

ROVNICE,
která funguje

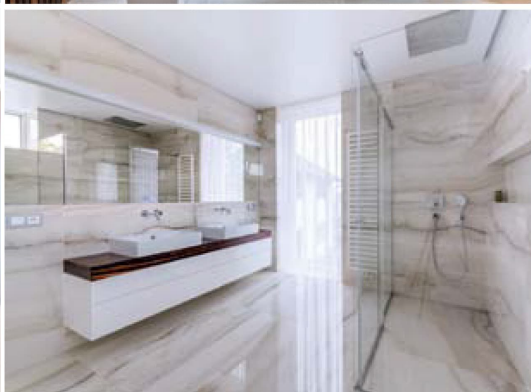
„Je to o příběhu – od začátku do konce. Ti lidé důvěřují vaší myšlence a jdete společnou cestou. Není to anonymní. Klient toho musí dostat víc. A také dostává.“ zdůrazňuje Karelš s tím, že v to alespoň věří. Projektování domu klientovi přirovnává k tomu, když si necháváte ušít oblek na míru. „Chodíte na zkoušky a bavíte se s krejčím. Chcete znát jeho příběh a vědět, že vám ten dotčený věnuje ze svých myšlenek absolutní maximum a že tím žije.“ zamýšlí se. „Proto si s těmi domy tolik hrajeme, děláme různé varianty, koncepty, než společně s klientem najdeme ten správný.“

Ivan Ruller nebyl přítom jediný, kdo je Martinu Karelšovi velkou inspirací. „Pan profesor mě nejen posunul dál, ale seznámil mě se spoustou krásných lidí kolem něj. A to jak ze světa architektury, tak i výtvarného umění, které bylo s architekturou vždycky spojeno. A dnes se to snad i vrací.“ Mezi těmi jmény byl například Olbram Zoubek. „Když přede mě přišel ve svém pověstném svetru, tak to bylo něco nepopsatelného, protože tak ho člověk znal jen z fotek.“ vzpomíná na setkání se známým sochařem.

Také na Fakultu architektury VUT jezdila za Rullerem celá řada zajímavých osobností české architektury. „Měl jsem tak možnost seznámit se s panem Aulickým, autorem Žižkovské televizní věže, před jehož prací se dodnes klaním,“ vyzdvihuje. V rámci půlročního workshopu v Liberci, který byl součástí mezioborové spolupráce při zvolení Prahy Evropským městem kultury, měl možnost poznat blíže také Karla Hubáčka – architekta, který navrhl podobu vysílače na Ještědu. „Slyšet názory a komentáře na mou práci od těchto lidí bylo obohacující.“ dodává Karelš.

Na rozdíl od autorů známých veřejných staveb se v ateliéru Karelš Arch zaměřují primárně na privátní sektor. „Děláme čistě pro soukromé osoby. Nekreslíme vedle toho průmyslové stavby, administrativní budovy či developerské projekty. Ne že bychom to neuměli, ale vnímáme dostatečný zájem o naši práci právě v oblasti, která nás baví, vysvětluje Karelš. Jeho studio už navrhlo desítky vil, kromě principů zdánlivé jednoduchosti a maximální funkčnosti je pro ně společný i důraz na kvalitní materiály, a to jak v hrubé stavitelnosti, tak při návrzích interiérů. „Nábytek z kvalitního dřeva plní nejen praktickou funkci, ale má také svou estetickou hodnotu. V kombinaci s dalšími prvky, jako jsou například obkladové stěny ze dřeva a do nich zapuštěné dveře ve stejném dekoru, které definuje pouze klikla, povyšují interiér samy o sobě bez nutnosti dalších výrazných dekorací. Dřevo, často exotické, se se svojí vždy jedinečnou kresbou stává dominantním prvkem interiéru,“ popisuje Karelš přístup, který se promítl i do královopolské vily.

A proč tolik sází na jednoduchost? „Všichni jsme dennodenně vystavováni vizuálnímu smogu ve veřejném prostoru, který sám o sobě degraduje architekturu a identitu samotných měst a obcí. Činí prostor, ve kterém žijeme, nepřehledným a rušivým.“ Funkcionalistická architektura mu tak dnes dává svou čistotou, racionalitou a přehledností ještě větší smysl než kdy dříve. A v surové funkcionalistické jednoduchosti je prý krátka krása. ■

INZERCE

GO GALERIE
GOLTZOVA
TVRZ
www.galeriegoltzovatr.cz

Večerní aukce
30. 5. 2023

